

Проповед 316

За прощката

Прочит: Матей 18, 21 - 35

Скъпи братя и сестри,

1. Въведение. Какво означава да простиш? Можем ли да прощаваме? Или ако прощаваме, как се случва това? В един речник за прощката е записано следното: *“Прощката е мисловният духовен и емоционален акт на освобождаване от чувства като гняв, раздразнение и негодувание, насочени към друг човек, заради сторени от него нежелани действия или нанесени обиди. Прощката не означава потискане на гнева и раздразнението, а пълното освобождаване от тях чрез осъзнаване на причините, довели до появата на тези чувства, и оттам — намирането на по-рационален начин за преодоляване на дразнителя. Прощаването има значение най-вече за прощаващия, тъй като той се освобождава от негативните си емоции и добива отново възможност за обективна преценка на фактите, свързани с другия човек, въпросната нанесена обида или нежелано поведение.”* Важно е да прощаваш! Как прощаваме ние, доколко можем да прощаваме истински? Дали прощката ни е искрена, или е акт на снизхождение към този, който ни е наранил? Да простиш истински означава да забравиш. Една история разказва следното: *Двама мъже не се били срещали много години. Един ден се случило така, че и двамата били на едно общо събиране. Седнали заедно на една маса и след няколко чашки започнали да си разказват битието, проблемите и трудностите, с които се сблъскали в своето ежедневие. Когато единият разбрал, че неговият приятел се бил оженил, го запитал: А как върви бракът ти? — Ами, отговорил другият, като цяло много добре. Само, когато се караме, историята обзема жена ми. Другият мъж се засмял и казал: Искаш да кажеш, че я обзема истерията. Не, не – казал пак първият, става въпрос точно за историята. Когато се скараме и тя почва да изброява всички онези проблеми, които сме имали през двайсетте години брак – всяко нараняване и обида, всеки забравен празник и неща от този род. За всичко това тя има отлична памет. Ние, хората, имаме отлична памет за нещата, с които са ни наранили, за нещата, с които са ни отхвърлили. И това се дължи на факта, че ние не сме се научили да прощаваме. Да прощаваш не е лесно, понякога струва много да можеш да простиш, но още по-трудно е да не простиш. Задържайки лошите чувства и омразата в себе си, ти започваш да вредиш най-много на себе си. Да се научиш да прощаваш е ценност и благословение. Какво означава да прощаваш?: Двама приятели вървели през пустинята. По някое време те се скарали и единият ударил на другия плесница. Плесницата била много болезнена, но човекът не казал нито дума. Вместо това написал на пясък: “Днес моят най-добър приятел ми удари плесница.” Дватама продължили да вървят и стигнали до оазис, където решили да се окъпят. Онзи, който получил плесницата, започнал да се дави, но приятелят му успял да го извади. Когато се свестил, той издълбал на един камък: “Днес моят най-добър приятел ми спаси живота.” Тогава другият го запитал: Когато те ударих, ти писа върху пясък, а сега писа върху камък. Защо? А другият отговорил: Нарани ли ни някой, най-добре е да го запишем върху пясък, за да могат ветровете на прощката да го заличат. Но ако някой ни направи добро, трябва да го увековечим на камък, за да устои на поривите на всеки вятър. Това е нещо, което трябва да научим – да записваме болките си на пясък, а полученото добро да увековечим на камък. Това дава голямо отражение върху живота на човека. Научим ли се да прощаваме, това ще донесе голямо благословение върху целия ни живот. Исус Христос знаеше това и затова задава този въпрос на своите ученици и след това като пример им разказва една дълга история,*

показвайки и на своите ученици, а и на всички нас, че това, което на нас ни се налага да простим, и това, което вече ни е простено, са две несравними неща. И че ако съзнаваме голямата милост, която Бог оказва на всеки един от нас, то ние ще се научим да прощаваме. Защото точно това е основата на непростителността – ние не разбираме колко много Бог ни е простил и колко много продължава да ни прощава всеки ден.

2. Защо не прощаваме? Коренът на непростителността се крие в нашата човешка природа и нежеланието да се променяме. Защо не прощаваме? Има три причини, които ни карат да не прощаваме. На първо място, да си жертва те поставя в центъра на вниманието. Когато си наранен, тогава всички те съжаляват и ти обръщат внимание. И понеже много хора се чувстват добре, когато всички им обръщат внимание, то затова те напомнят за своите наранявания, искат да бъдат съжалявани и харесвани. На второ място, този, който се е провинил, трябва да бъде наказан. Когато разказваме на хората около нас какво ни се е случило, ние държим спомена за провинението жив и показваме, че другият е лош, а ние – добри. Това също ни кара да се чувстваме добре – всеки, казваме ние, трябва да си получи заслуженото – искаме справедливост, справедливост срещу тези, които са ни наранили. Разбира се, в общия случай искаме тази справедливост само тогава, когато ние сме в позицията на наранени. И на трето място, когато човек пази спомена за нараняванията жив, се пази от нови наранявания. Той ме нарани, аз никога повече няма да вярвам на когото и да било. Това са три важни причини, поради които човек не иска да прости. Те може да придобиват най-различни форми, но в повечето случаи вътре в сърцето ни има една голяма причина, която ни кара да не прощаваме – това е гордостта.

3. И все пак какво ние, християните, трябва да направим? Трябва ли да прощаваме? Както видяхме от определението за прошка в речника, е добре да прощаваш, дори в най-нормалния общочовешки случай. Да живееш в мир с всичките човеци е нещо, което е залегнало вътре в хората. Бог така ни е устроил. За нас — християните, обаче, да прощаваш е особено важно. Който отвори Библията и погледне в нея, много бързо ще открие, че да прощаваш е не просто препоръчително, а задължително за всеки, който иска да следва Божия път. ***“Тогавя Петър се приближи и Му каза: Господи, до колко пъти, като съгреши брат ми спрямо мене, да му прощавам? До седем пъти ли? Исус му каза: Не ти казвам до седем пъти, а до седемдесет пъти по седем.”*** От думите на апостол Петър виждаме, че въпросът за прошката е важен. Той вълнува всеки един човек и затова въпросът е поставен така. Ние, хората, обичаме да сме реалисти, каквото и да означава това да бъдеш реалист. Може би затова реакцията и думите на Исусовия ученик Петър ни изглеждат напълно нормални. Лесно можем да осъдим апостола, но аз съм сигурен, че и ние не бихме назовали по-голяма цифра от тази, която той каза. Помислете само колко пъти сме прощавали, и колко често сме отказвали да простим. Апостол Петър разсъждаваше реално. И въпросът, който той зададе, а именно "До колко пъти да прощаваме", вероятно го бе карал да се замисля често и, убеден съм, той искаше да намери отговор. Трябва да признаем, че това не е един лек въпрос или въпрос, който можем да оставим настрана. Петър искаше да се покаже милостив пред Исус Христос. Той си мислеше вероятно: Колко да кажа? Дали веднъж, или два пъти, ако съм особено милостив — три пъти. И така в своите мисли най-накрая се спря на седем, едно съвършено и много уважавано число. Ученикът на Христос искаше да блесне, да покаже, че се отличава особено от другите, че може да прощава много и е милостив повече от своите събратя човеците. Петър беше реалист, той не се носеше някъде далеч от земята, той оценяваше ситуацията от човешка гледна точка, мислеше за този случай, в който засегнат е той самият, не съседът или някой от моите не толкова добри познати. Защото едно е да си задаваш въпроса на теория, а съвсем друго е да простиш, когато ти самият си наранен и засегнат. Помислете само колко тежко е да простиш на някого, който истински много те е наранил, който ти е причинил болка и сълзи, който е направил дните ти да изглеждат безкрайни и е нанесъл рани, които дълго време кървят. Не е толкова просто, нали?. Затова и казвам, че апостол Петър беше реалист. Реалист, но за нашето човешко мислене, по човешки. Исус ни предлага един друг модел, модел, който като че ли не се вписва в нашите дребнави човешки представи — не моделът “седем”, а моделът “седемдесет пъти по седем.” С тези си думи Спасителят надхвърли всеки човешки реализъм и представа за милост и прошка. Прощавай колкото и когато можеш, не си прави сметка, прощавай от сърце. Прощката може да ви направи свободни. Един добър християнин, който бил познат на всичките си близки, познати

и съседни с добрия си, угоден на Бога характер, имал щастлив брак, на който всички се възхищавали. Един ден обаче се случили немислимото. Той се върнал в дома си и за своя голяма изненада намерил жена си в обятията на друг мъж. Човекът не казал нищо и си излязъл. Отвън изглеждало, че е простил, но когато си спомнял за това или погледнел жена си, сърцето му се пълнело с омраза. И понеже не искал да прости, омразата му към жена му растяла. Всеки път, като погледнел жена си и почувствал омраза, в сърцето му се образувало камъче. Не след дълго сърцето му така се било вкаменило, че започнало да влияе на целия му живот, взаимоотношенията му с другите хора били нарушени, разболял се тежко. Уморен от омразата, която го изпълвала, човекът поискал да умре. Една вечер един ангел дошъл при него и му казал: Виж какво, има лек за теб — трябва да простиш. Човекът казал. Не мога да излекувам раната си и стореното не може да бъде върнато назад. Тогава ангелът му казал: Можеш да върнеш нещата назад, ако простиш. Тогава ще започнеш да гледаш жена си с други очи. Тогава той се помолил: Господи промени сърцето ми. И тогава чудото се случило. Сърцето му се променило и той простил. Оттогава животът му се променил: всеки път, когато погледнел жена си, я виждал с други очи, всеки път, когато я погледнел, от сърцето му падал по един камък и най-накрая бил напълно освободен. Прощката е процес; болката не се заличава с магическа пръчка, но колкото по-рано започне процесът на прощаването, толкова по-добре. Апостол Павел ни казва в Посланието си към Ефесяните 4, 26: **“Гневете се, но без да съгрешавате; слънцето да не залезе в разгневяването ви.”** Да сме готови да простим, не веднъж, не два пъти, а винаги и от цяло сърце. Да имаме милостиви сърца, готови да простят грешката на другия, особено когато това е засегнало точно нас и ни е наранило много.

4. Защо трябва да простим? За да илюстрира какво представлява прощката, как прощава Бог и как ние, Исус разказа една история. Притчата, която Господ ни разказва, ни води в едно царство. Разказва се за един цар, който, преглеждайки своите сметки, установил, че има един слуга, който му дължи много пари. Явно богатството на този цар беше толкова голямо, че той не знаеше, че има толкова много пари. Сумата, която е назована тук, е огромна. Изразена със днешните парични знаци, сумата от 10000 таланта възлиза на около 50 млн. лв. За да разберем колко много е това, ще кажа само, че издръжката на тогавашния цар Ирод Антипа е била около 200 таланта или около 1 млн. лв. С други думи, сумата, която Исус назова, беше за тогавашните представи огромна и вероятно дори най-голямата сума, която човек може да си представи. Как беше направен този дълг не се казва и ние не знаем, а всъщност не е и толкова важно. Има само един важен факт, човекът беше задължиял и нямаше пари да плати. Като един добър стопанин, царят реши да събере парите си. Дългът си е дълг. Това, което очакваше този човек, не беше много приятно. Очакваше го едно ужасно бъдеще. Семейството и имотът му трябваше да бъдат продадени, а и сам той. Положението изглеждаше безизходно. И точно тогава се случи нещо неочаквано, една развръзка която, не само че никой не очакваше, а и никой не можеше да си представи. По човешки бе невъзможно и немислимо. Господарят реши да прости. Истинска прошка. И това не означава, както сам задълженият грешник помоли, отлагане, а пълно опрощение, от цяло сърце. Това е истинската прошка, прощението от сърце, да простиш без да се замисляш колко ще загубиш ти самият. Прощката не може да бъде дребнава. Прощаващият не оставя за себе си вратички и пътища, по които да се върне назад, и не мери какво и колко ще загуби. Той прощава, защото е жалостив и милостив, защото това идва от сърцето му, а не от разума. Прощаващият не може да бъде пресметлив и дребнав, той не опрощава 30, 40 или 70 %, а всичко. Този Господар е Бог. Той има неизмерими богатства – всичко, което можем да видим в този свят и около нас, е Негово. И той ни е дал да го ползваме. Обаче ние, грешните хора, с греховете и провалите си натрупваме нови и нови задължения. И ако сме честни, погледайки живота си, ще знаем: дългът ни е много голям — толкова голям, че никой човек не може да го заплати сам. Затова Бог реши да плати дълга ни. Затова изпрати Исус Христос, затова Той отиде на кръста, затова проля кръвта Си. Той плати дълга ни. Така прощава. Ние имаме много дългове и много грехове, но Той ни казва само (Исая 1, 18): **“Елате сега да разискваме, казва Господ; ако греховете ви са като мораво, ще станат бели като сняг; ако са румени като червено, ще станат като бяла вълна.”** Когато Господ прощава, Той прощава от цяло сърце и без да Се замисля какво сме направили срещу Него и колко сме Го наранили, нещо което хората със сигурност правят често. Бог ни обича толкова много, че е пожелвал най-скъпото Си, Сина Си,

за да живеем вечно. Когато мислим за прошката, ние трябва да помним: на нас ни е простено много – Бог ни е простил всеки грях, направил ни е чисти и достойни. Такава е истинската прошка. В притчата има обаче още един образ — образа на опростения длъжник. Той се появява съвсем за кратко, но ни показва истинската същина на опростения длъжник. Накратко, историята ни разказва, че този човек, който получи голямата милост, хвана един от своите длъжници, който му дължеше една несравнимо по малка сума — около 75 лв., и го биеше и душеше за този нищожен дълг в сравнение с опростеното на него. Можем да сравним 50 млн. с 75 лева. И странното е, че тук се разиграва точно същата сцена, която видяхме и по-рано. Дълг, молба и резултат. Обаче тук резултатът не е милост, а присъда, не любов, а омраза. И точно в този образ на опростения, но не прощаващ длъжник, ако сме честни, ще видим не някой друг, а себе си. Ние сме като този лишен от любов и дори можем да кажем жесток слуга, който не искаше да прости малкото. Ние сме като този слуга, дори няма да ни отнеме много време да се разпознаем в този образ. Какво искаше този слуга? Мисля, че думата, която най-точно характеризира ситуацията, е справедливост. Този човек искаше справедливост. Ние искаме справедливост. Но не към другите, а преди всичко към себе си. Светът се върти около мен. Не бива да се заблуждаваме, това са често нашите мисли. А е страшно, когато в живота ти няма нищо по-важно от теб самия. И точно тук се ражда разликата между получената и показаната милост, между справедливостта за мен самия и за другите. Прошката, която Бог ни е дал, и тази, която ние даваме. Тази притча е насочена към хората, които не искат да прощават. Да прощаваш е тежко и трудно, когато ти самият си най-важното нещо в живота си. Когато мислиш, че ти самият си центъра на Вселената. Когато обаче осъзнаеш какво Бог е направил за теб и видиш колко много ти е простено, ти трябва да се промениш. Съвсем съзнателно не употребявам думата може, ти трябва да се промениш. Човек, получил голямата Божествена милост, не може да бъде същият като преди, той може и трябва да се промени. Бог не принуждава никого, но ти имаш възможност да се промениш и да станеш като Небесния си Отец — милостив. Милостта ражда милост. Божията милост трябва да роди милост в човеците, в нас. Прошката на Бога ражда прошка в хората. И когато не прощаваме, попадаме в положението на онзи немилостив слуга. И не само това, но и се показваме неблагодарни към това, което Бог е направил за нас чрез Исус Христос.

5. Как да прощаваме? Прошката не се осъществява изведнъж. Тя е процес и ние трябва да извървим пътя. Важно е да започнем да правим малките стъпки на прошката. Първо, трябва да осъзнаем проблема и да осъзнаем това, което се е случило, да осъзнаем сериозността на нанесената ни рана. (2) След осъзнаването на проблема, ние трябва да осъзнаем и нуждата от прошка и да започнем процеса. (3) Да се посъветваме с хора, които са ни близки, да не разгласяваме проблема навсякъде. (4) Следващото е да предадем проблема в Божиите ръце, за да може Той да направлява стъпките ни. (5) Трябва да се молим за разрешаването на конфликта и за това другият човек да се осъзнае, а ние да можем да излекуваме раната. (6) Чак след това можем да отидем при другия човек и да говорим с него. Разрешаването на конфликта не става изведнъж – то е процес и трябва да го имаме предвид. Ние трябва да сме готови да извървим този път и да платим цената, защото за нас е платена много по-висока цена. Платете малкото, Исус вече е платил голямата цена.

6. Заключение. Бог ни прости и плати големия ни дълг и Той иска да живеем. Ние ще трябва да се научим да прощаваме, да простим малкото, което хората ни дължат. Не бива да забравяме, че непрощавайки и заключвайки сърцата си, сами осъждаме себе си и ставаме, както и в Исусовата притча, виновни пред Бога — Този, Който ни прощава несравнимо повече. Дори като се молим с Господнята молитва, сами осъждаме себе си. „И прости ни дълговете, както ние прощаваме на нашите длъжници.“ Какво ли би станало, ако Бог ни прощаваше така, както ние прощаваме на нашите длъжници? Нека Бог да ни подари милостиви сърца и нека разберем, че Той умря на кръста, за да плати един дълг, несравнимо по-голям от дълговете, които човеците имат към нас. Нека чуем Божия призив, да забравим гордостта си и да простим от сърце всеки на брата си, както завършва и нашият пасаж. Милостта ражда милост. Нека да бъдем милостиви и да прощаваме. Всеки има на кого да прости, и нека го направи сега, в този момент, не някога. В Матей 9, 13 се казва: **“Идете и се научете какво значи написаното: Милост искам, не жертви.”** Бог да ни помага да бъдем милостиви и да прощаваме. Амин.